

HEEFT U EEN

OPMERKELIJKE
BOOM ?

BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

| | | | | | | |

INLICHTINGEN

Directie Monumenten en Landschappen
CCN - Vooruitgangsstraat 80 - 1035 Brussel
tel. 02/204 28 93 of 91 - fax 02/204 15 22
cleclercq@mbhg.irisnet.be
www.bomen-inventaris.irisnet.be

BOMEN, EEN WAARDEVOL MAAR NOG TE WEINIG ERKEND ERFGOED

De reputatie van Brussel als groene stad hoeft niet meer te worden gemaakt. Het Zoniënwood maar ook onze natuurlijke of semi-natuurlijke gebieden, onze openbare parken en de vele Brusselse privétuinen dragen bij tot deze status die ons door vele steden wordt benijd. De bomenrijen langs de straten veraangenamen het leven voor vele Brusselaars, maar ook de bomen die onzichtbaar zijn van op de openbare weg, verborgen schatten in privétuinen, spelen een even belangrijke rol: ze waarborgen de leefkwaliteit in de stad. Daarom is een betere waardering van dit vaak ongekende erfgoed een noodzaak als we het willen in stand houden. Sinds 2002 prospecteert een team van de Directie Monumenten en Landschappen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de binnenkant van de huizenblokken op zoek naar deze bomen om de meest interessante exemplaren te inventariseren. Vandaag zijn al 3.323 bomen in kaart gebracht. Deze inventaris wordt onder meer gemaakt op basis van luchtfoto's. Ze vormt de leidraad voor de wettelijke vrijwaring van bomen met grote erfgoedwaarde. Meer dan honderd bomen zijn momenteel al ingeschreven op de bewaarlijst.

Ondanks deze systematische prospectie blijven vele bomen ontoegankelijk of niet zichtbaar.

Deze brochure vertelt u hoe u de aanwezigheid van interessante bomen kunt signaleren. Graag moedig ik dan ook de eigenaars die menen dat ze een opmerkelijke boom bezitten aan om zich bij het team van de Directie Monumenten en Landschappen te melden. Het inventaristeam zal tijdens het bezoek graag advies verstrekken voor de verzorging van deze bomen.

Ik wil bij voorbaat al de eigenaars danken die hun tuin zullen openstellen opdat het Gewest de inventaris van de opmerkelijke bomen zou kunnen vervolledigen en afwerken. Door hun gastvrijheid en informatie zullen ze een bijdrage leveren aan het inventariseren en beschermen van een van de rijkdommen van ons Gewest.

CHARLES PICQUÉ, Minister-President
van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering

WAT IS EEN MERKWAARDIGE BOOM ?

Een boom kan als 'merkwaardig' worden gedefinieerd nadat experts van de Directie Monumenten en Landschappen een diagnose hebben gesteld. Deze diagnose is gebaseerd op de erfgoedwaarde van de boom die zelf beoordeeld wordt op basis van verschillende gedetailleerde criteria die hieronder worden beschreven. Als gevolg van deze diagnose kan een 'merkwaardige' boom opgenomen worden in de inventaris zonder dat dit nieuwe statuut verplichtingen meebrengt voor de eigenaar. Als een eigenaar echter wenst dat zijn boom werkelijk gevrijwaard wordt, kan hij een aanvraag indienen om die boom te laten opnemen op de bewaarlijst. Deze maatregel houdt dan wel enkele verplichtingen in voor de eigenaar : zo heeft hij de toelating van de overheid nodig om zijn boom om te hakken of snoeiwerken uit te voeren die verder gaan dan eenvoudige onderhoudssnoei.

HOE WORDT GEOORDEELD OVER DE ERFGOEDWAARDE ?

Er worden diverse selectiecriteria in aanmerking genomen om de erfgoedwaarde van een boom te bepalen :

- **Afmetingen** : stamomtrek gemeten op een hoogte van 1,50 meter.
- **Zeldzaamheid van de soort** : aan een moerbeiboom, die zeer zeldzaam is in het Gewest, zal bijvoorbeeld meer erfgoedwaarde worden toegekend dan aan een Italiaanse populier.
- **Lokaliseringscriterium** : een boom gelegen in het stadscentrum of een zone die grenst aan de Vijfhoek, in dichtbebouwde wijken die minder rijk zijn aan groene ruimtes, zal sneller als merkwaardig bestempeld worden dan een boom van dezelfde soort gelegen in een zone die paalt aan de gewestgrenzen en over meer groene zones beschikt.
- **Landschappelijk criterium** : een boom die een centrale positie inneemt in het landschap zal meer impact hebben dan een boom gelegen in een privéruimte waar hij volledig aan het zicht onttrokken is. Zijn landschappelijke impact komt ten goede aan een groter aantal personen.
- **Bepantingscriterium** : een alleenstaande boom zal een karakteristieker voorkomen hebben voor zijn soort dan een boom in een massief. Ook zijn individuele landschappelijke impact is groter. Een alleenstaande boom heeft dus meer waarde dan een boom die zich te midden van een groep bevindt.
- **Gezondheidstoestand** : een boom die volledig gezond is of geen mankementen vertoont, zal een grotere waarde hebben dan een boom die in slechte gezondheid verkeert of onherstelbare gebreken vertoont.
- **Levensduur en mate van 'vervangbaarheid'** : hoe ouder een boom is, hoe langer het duurt voordat een nieuw exemplaar dezelfde erfgoedwaarde heeft verkregen.
- **Historisch criterium** : soms wordt een boom op oude kaarten vermeld als een herkenningselement. Dat verleent hem een historische waarde en kan ertoe leiden hem als merkwaardig te beschouwen (bv. de hulst op de Fricksquare in Sint-Joost-ten-Node of de linde in Sint-Agatha-Berchem die al geciteerd wordt in een document van 1700). Sommige bomen zijn ook geplant om bijzondere gebeurtenissen te herdenken. Zo zijn er destijds heel wat bomen geplant om het honderdjarig bestaan van België te vieren.

WAT KUNT U DOEN VOOR DIT ERFGOED ? WELKE STEUN KUNT U KRIJGEN ?

Alle Brusselaars worden rechtstreeks beïnvloed door de kwaliteit van hun leefomgeving en de bomen die er groeien. Dat geldt zowel op cultureel als op esthetisch gebied. Als burger kunt u meewerken aan de verfraaiing van het Gewest in samenwerking met de overheid.

HOE KAN DAT ?

- U kent een eigenaar of bent zelf eigenaar van een boom in het Brussels Gewest die volgens u een onbetwistbare waarde heeft en die u wenst te laten opnemen in de inventaris of op de bewaarlijst.
- U wenst inlichtingen te verkrijgen over de verschillende verplichtingen die de opname van een boom op de bewaarlijst meebrengt voor de eigenaar.
- Of u wilt gewoon graag meer te weten komen over het werk rond de inventaris van de merkwaardige bomen in het Brussels Gewest.

AARZEL DAN NIET EN NEEM CONTACT MET ONS !

Een ploeg van specialisten zal uw vraag analyseren en zal ter plaatse komen om de boom te onderzoeken die volgens u in aanmerking komt voor een kwalificatie als merkwaardige boom of voor vrijwaring.

HOE STELT U EEN DOSSIER SAMEN ?

Voordat uw boom kan genieten van de dienstverlening en de technische bijstand van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, hebben wij een aantal inlichtingen over die boom nodig om te kunnen beoordelen of hij merkwaardig is of niet.

WE VRAGEN U DAAROM HET FORMULIER DAT ZICH IN HET MIDDEN VAN DEZE BROCHURE OF ONLINE OP ONZE WEBSITE BEVINDT ZEER NAUWKEURIG IN TE VULLEN. HET BEVAT DE VOLGENDE PUNTEN :

- de boomsoort of, wanneer u dat niet weet, een voorbeeld of een foto van een blad en/of een vrucht ;
- de stamomtrek van de boom gemeten op een hoogte van 1,50 meter ;
- de leeftijd van de boom (als u die kent) en eventueel zijn zichtbare gezondheidstoestand.

Vergeet niet een of meer foto's (of fotokopieën) in kleur van de boom toe te voegen (in zijn geheel en in detail : stam, kroon...).

DAT IS ALLES !

Verantwoordelijk uitgever

Patrick Crahay
Directie Monumenten
en Landschappen, C.C.N.
Vooruitgangstraat 80,
1035 Brussel

Algemene coördinatie

Directie Monumenten en
Landschappen van het Brussels
Hoofdstedelijk Gewest

Tekst

Anne Deckers - Thierry Wauters

Foto's

Directie Monumenten en
Landschappen van het Brussels
Hoofdstedelijk Gewest

Grafisch ontwerp

www.raf-thienpont.be

Wettelijk depot : D/2011/6860/001

FORMULIER

(VOOR DE BOMEN GELOKALISEERD IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST)

JA, ik wens dat mijn boom onderzocht wordt met de bedoeling hem te laten opnemen in de inventaris en hem te laten kwalificeren als merkwaardig. Ik voeg bij dit formulier foto's (of fotokopieën) in kleur van mijn boom.

NAAM

VOORNAAM

ADRES

.....

TELEFOON

MAIL

SOORT/VOORBEELD (SCHRAPPEN WAT NIET PAST)

.....

STAMOMTREK GEMETEN OP EEN HOOGTE VAN 1,50 METER

.....

OUDERDOM EN KLAARBLIJKELIJKE GEZONDHEIDSTOESTAND
(FACULTATIEF)

.....